

Foto: Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Olnispagården

Olnispagården ligger i Västra Sälén och är kanske bäst känd för sin koppling till Gustav Vasa. Gården har legat på samma plats sedan 1500-talet.

Olnispagården byggnadsminnesförklarades 1967.

Beskrivning

Historik

Olnispagården är en gammal släktgård ursprungligen från 1500-talet. Gården var i samma släkts ägo från Vasatiden till 1935 då den köptes av ingenjör Ludvig Nobel. Den sista som bodde här var Olnispa Johanna Hansdotter. Hon härstammade i 13:e led från Per Olsson som 1536 ägde gården.

Gården är nära förknippad med Gustaf Vasas färder i Dalarna. Enligt tradition övernattade Gustav Vasa här vid sin flykt mot Norge. Sägner säger också att det var här de två skidlöparna från Mora hann upp honom och att en ung bonde i en granngård var den första som ställde upp i hans befrielsearmé.

År 1945 donerades den till Transtrands jordägande sockenmän och en restaurering av de förfallna byggnaderna genomfördes. 1947 invigdes Olnispagården som hembygdsgård.

Miljö

Olnispagården är vackert belägen på ursprunglig plats, vid Västerdalälvens dalgång i byn Västra Sälen. Den på tre sidor kringbyggda gården är omgiven av åker och äng samt spridd bebyggelse.

Figur 1. Olnispagårdens omgivningar. Öster om gården flyter Västerdalälven. Bilden är beskuren. Foto: Lars Dahlström.

Byggnader

Gården består av tio byggnader. Bostadshuset är en parstuga från 1800-talet. Av 1500-talsgården återstår, enligt sakkunniga, blott några stockvarv i stugans östra vägg.

I vinkel mot parstugan står en vedbod med loft, stallslider samt stall med portlider i höskulle från 1874. Parallellt med parstugan finns en länga med byggnader bestående av ladugård, foderlada, ladugårdslider med avträde, trösklada, kornlada, källarbod samt matbod, samtliga från år 1800.

Längre ner mot älven står ett härbre från 1800-tal och ett båthus, med två Transtrandsbåtar. Här finns också en smedja från slutet av 1700-talet. Den flyttades hit 1947 från Mornäs by.

Alla byggnaderna på gården är timrade i en våning med sadeltak, täckta med bräder. Fasaderna är omålade och fönstren spröjsade. Gårdens månghussystem bidrar till det ålderdomliga intrycket.

Figur 2. Olnispagården står på ursprunglig plats. Foto: Lars Dahlström.

Figur 1. Bostadshuset med tidstypisk brokvist. Foto: Länsstyrelsen i Dalarnas län.

**Figur 2. (Vä) Bräddtak. Foto: Länsstyrelsen i Dalarnas län.
Figur 3. (Hö) Smedjan. Foto: Länsstyrelsen i Dalarnas län.**

Figur 4. Omålad timmerfasad. Foto: Länsstyrelsen i Dalarnas län.

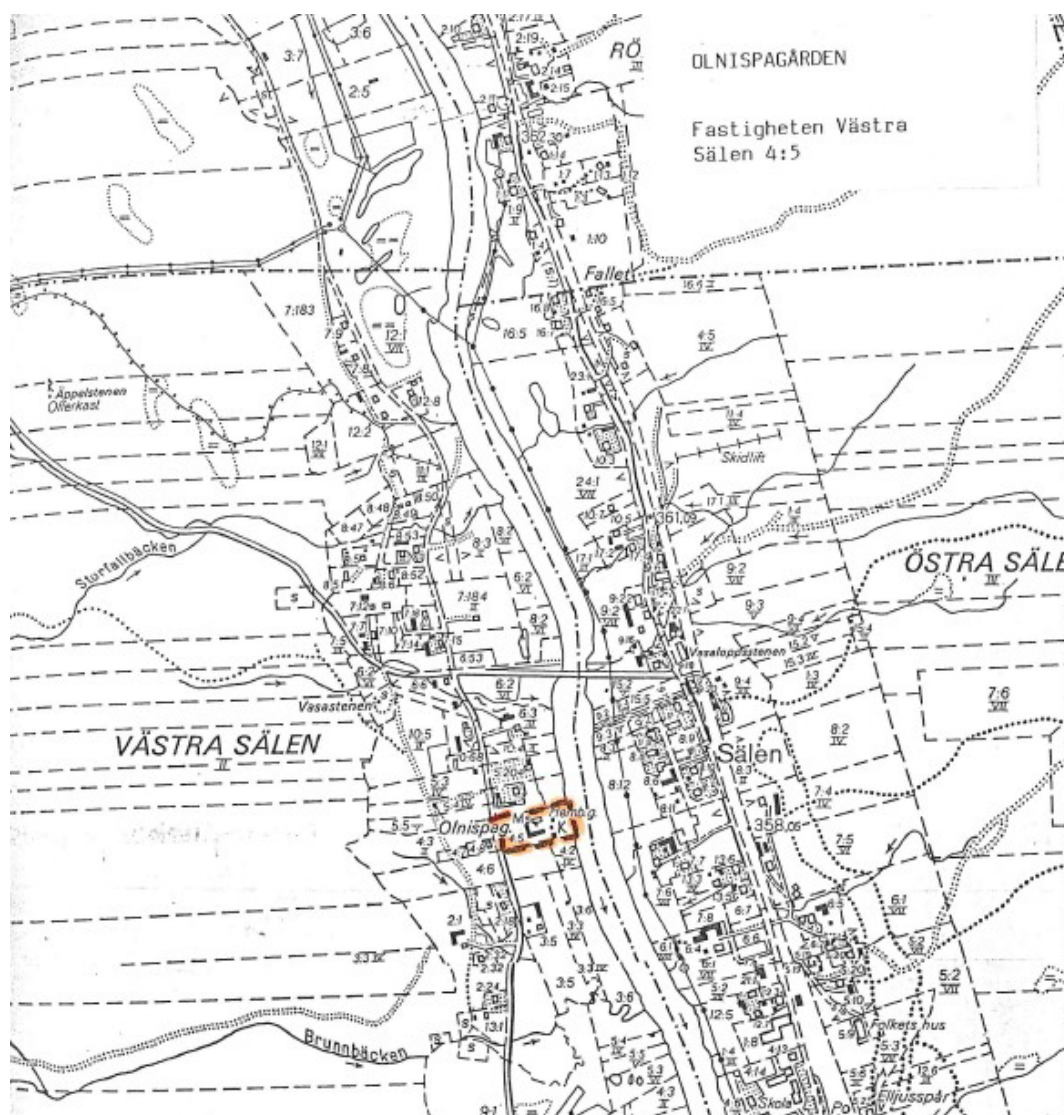
Byggnadsminnesförklaring

Motivering till byggnadsminnesförklaringen

Enär Olnispagården på fastigheten Västra Sälen 4:5, Transtrands socken bevarar egenarten hos gången tids byggnadsskick och med hänsyn härtill är att anse såsom synnerligen märklig samt under beaktande av vad i övrigt i ärendet förekommit, förklarar riksantikvariern, jämlikt 1§ lagen den 9 december 1960 om byggnadsminnen, Olnispagården för byggnadsminne.

Skyddsbestämmelser

1. Byggnaderna må ej utan riksantikvarierns samtycke rivas eller eljest till sitt yttre ombyggas eller förändras.
2. Byggnaderna må ej utan riksantikvarierns samtycke till sitt inre ombyggas eller förändras.
3. Till byggnaderna hörande markområde, Västra Sälen 4:5, må ej utan riksantikvarierns samtycke ytterligare bebyggas eller bli föremål för annan väsentlig förändring.
4. Byggnaderna med tillhörande markområde skall ägnas för deras bestånd erforderligt löpande underhåll.

Figur 5. Byggnadsminnets skyddsområde. Ur beslut 1967.05.12.

Administrativa fakta

Kommun: Malung-Sälen

Fastighetsbeteckning: Västra Sälen 4:5

Byggnadsminnesförklaring: 1967.05.12

Tillgänglighet: Olnispagården är en hembygdsgård.

[Byggnadsminnesförklaring Olnispagården beslut 1967.05.12](#)
[Olnispagården i Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister](#)